

بررسی عوامل موثر بر محافظه‌کاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

روح‌الله جمشیدپور، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، دانشکده علوم انسانی، گروه حسابداری، کرمانشاه، ایران.
حسین رشیدپور، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، دانشکده علوم انسانی، گروه حسابداری، کرمانشاه، ایران.
محسن تسلیمی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، دانشکده علوم انسانی، گروه حسابداری، کرمانشاه، ایران.

چکیده - محافظه‌کاری حسابداری را می‌توان به عنوان گرایش حسابداری به بکارگیری درجه بالاتری از تأییدپذیری برای شناسایی اخبار خوب در مقایسه با اخبار بد تعریف کرد. هدف از این پژوهش بررسی عوامل موثر بر محافظه‌کاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. این پژوهش یک پژوهش تحلیلی است. که از حیث هدف کاربردی می‌باشد. داده‌های پژوهش از صورت‌های مالی شرکت‌های بورس اوراق بهادار و نرم‌افزار ره‌آورد نوین استخراج شده است. جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ بوده است. که از روش نمونه‌گیری حذفی سیستماتیک برای نمونه‌گیری استفاده شده است. و همچنین از نرم‌افزار Eviews برای تجزیه و تحلیل فرضیات استفاده شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است. سرمایه‌گذاری بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر مثبت و معناداری ندارد. جریان‌های نقد عملیاتی بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر مثبت و معناداری دارد. سود تقسیمی بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر منفی و معناداری دارد. عمر شرکت بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر مثبت و معناداری دارد. نسبت دارایی مشهود بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر معناداری ندارد. که فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر مثبت و معناداری دارد.

واژگان کلیدی: محافظه‌کاری حسابداری، سرمایه‌گذاری، جریان‌های نقدی عملیاتی، سود تقسیمی، عمر شرکت، فرصت‌های رشد، نسبت دارایی مشهود.

مقدمه

محافظه‌کاری حسابداری را می‌توان به عنوان گرایش حسابداری به بکارگیری درجه بالاتری از تأییدپذیری برای شناسایی اخبار خوب در مقایسه با اخبار بد تعریف کرد. تحقیقات اخیر باسو^۱ (۲۰۰۵) و بیور و رایان^۲ (۲۰۰۵) محافظه‌کاری را به دو نوع مشروط و نامشروط تقسیم کردند. باسو (۱۹۹۷) بیان می‌نماید که، محافظه-

1. Basu
2. Beaver and Ryan

کاری تاییدپذیری متفاوت برای شناسایی درآمدها و هزینه‌ها است، که منجر به کم‌نمایی سود و دارایی‌ها می‌شود. او در سال ۲۰۰۵ بیان کرد که این تعریف، بیانگر محافظه‌کاری مشروط است. محافظه‌کاری مزایای متفاوتی دارد که از مهمترین آنها، انعقاد قراردادهای کارا، کاهش دعاوی حقوقی، کاهش یا به تعویق انداختن مالیات، خنثی کردن تمایل جانب‌داری مدیران، کاهش هزینه‌های سیاسی، کاهش کشمکش بین بستانکاران و سهامداران، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های کوچک، و افزایش کیفیت اطلاعات مالی را می‌توان نام برد. (واتس^۱ ۲۰۰۳، زیمرمن^۲ ۱۹۸۳، کردلر و شهریاری ۱۳۸۸، احمد و همکاران^۳ ۲۰۰۲، رایان^۴ ۲۰۰۶ و سازمان حسابرسی ۱۳۸۶). اندیشمندان دیگری از جمله داروغ و استاغتون^۵ (۱۹۹۰) داروغ^۶ (۱۹۹۳)، ایوانس و اسریدهار^۷ (۲۰۰۲) و فلسام^۸ (۲۰۰۹) بیان می‌کنند، از عوامل مهم اتخاذ رویکردهای محافظه‌کارانه مقابله با فشارها و تهدیدات رقابتی می‌باشد. آنها اعتقاد دارند که شرکت‌های فعال در صنایع، جهت جلوگیری از ورود رقبای جدید و رقابت با رقبای موجود، محافظه‌کاری در گزارش‌گری مالی را در پیش می‌گیرند.

در مقابل همه این منافع اتخاذ رویکرد محافظه‌کارانه هزینه‌هایی نیز دارد که مهمترین آن کاهش انتظارات از عملکرد آتی واحد تجاری خواهد بود. فلسام (۲۰۰۹) در تحقیقی در این زمینه بیان کرد که محافظه‌کاری نامشروط باعث کاهش خالص ارزش دارایی‌های گزارش شده می‌باشد، در صورتی که محافظه‌کاری مشروط منجر به کاهش انتظارات از عملکرد آتی می‌شود. زیرا محافظه‌کاری مشروط با زودتر شناسایی کردن اخبار بد و نامساعد نسبت به اخبار خوب و مساعد، تصویری نامناسب از وضعیت واحد تجاری ارائه می‌کند. پایین بودن انتظارات از عملکرد آتی، ارزش کمتر اوراق بهادار شرکت را به دنبال خواهد داشت. زیرا تحلیل‌گران و سرمایه‌گذاران بازار، تا حدودی اعمال محافظه‌کاری در گزارش‌گری مالی را در نظر می‌گیرند ولی قادر به انعکاس کامل آن نیستند. شرکت‌ها با علم به منافع و هزینه‌های اتخاذ رویکرد محافظه‌کارانه، باید رویکرد مناسب خود را تعیین کنند. اتخاذ رویکردهای محافظه‌کارانه علاوه بر کاهش فشارهای رقابتی، باعث کاهش انتظارات بازار سرمایه از عملکرد آتی شرکت‌ها نیز می‌گردد. حال این سوال مطرح می‌شود که آیا اتخاذ رویکرد محافظه‌کارانه ناشی عوامل خاصی است، آیا هر شرکتی با توجه به ویژگی‌های خاص خود رویکرد

-
1. Watts
 2. Zemeran
 3. Ahmad and et all
 4. ryan
 5. Darrough and Stoughton
 6. Darrough
 7. Evans and Sridhar
 8. folsom

خاصی در سیاست‌های محافظه‌کاری خود دارد؟ به نظر می‌رسد در دوره‌های نیاز به منابع مالی (بدهی‌های بلند مدت یا حقوق صاحبان سهام) هزینه‌های ناشی از اتخاذ رویکرد محافظه‌کارانه در گزارشگری مالی بیشتر و حادث‌تر از سایر دوره‌ها باشد. حال سوال دیگر تحقیق به این صورت مطرح می‌شود که آیا واحدهای تجاری در مواقع نیاز به تامین مالی (از طریق بدهی یا حقوق صاحبان سهام)، سطح محافظه‌کاری مشروط در گزارشگری مالی را کاهش می‌دهند یا خیر؟ به عبارت دیگر آیا واحدهای تجاری در دوره‌های تامین مالی، اخبار و علائم بد و نامساعد را کمتر در گزارش‌های حسابداری شناسایی می‌کنند یا در مخابره آنها تغییراتی ایجاد نمی‌کنند؟ به دلیل اینکه در مواقع نیاز به تامین مالی، هزینه‌های ناشی از پایین بودن انتظارات از عملکرد آتی حادث‌تر است، لذا انتظار داریم شرکت‌ها در این مواقع سطح محافظه‌کاری مشروط خود را کاهش دهند. و بدین ترتیب انتظارات بازار از عملکرد آتی خود را بهبود بخشیده و با کمترین هزینه سرمایه تامین مالی داشته باشند. شرایطی از این دست می‌تواند سطح محافظه‌کاری شرکت را تغییر دهد. لذا در این پژوهش عواملی چون جریان‌های نقدی شرکت، سرمایه‌گذاری، سود تقسیمی، اندازه شرکت، عمر شرکت، نوع دارایی‌های شرکت (دارایی مشهود یا نامشهود) و فرصت‌های رشد شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرند تا تاثیر آنها بر سطح محافظه‌کاری مالی شرکت مشخص شود.

فرضیه‌های پژوهش

- فرضیه اول: جریان‌های نقدی عملیاتی شرکت بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه دوم: سرمایه‌گذاری بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه سوم: سود تقسیمی بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه چهارم: عمر شرکت بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه پنجم: نسبت دارایی مشهود بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.
- فرضیه ششم: فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.

تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش

الف) متغیرهای مستقل

۱- جریان‌های نقدی عملیاتی: جریان نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی (CFO) نیز نشانه وجه نقدی است که از فعالیت‌های مستمر شرکت حاصل شده و این وجوه در موارد گوناگونی طبق نظر هیأت مدیره مورد مصرف قرار می‌گیرد. با تقسیم این معیار به تعداد سهام جریان نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی برای هر سهم مشخص می‌گردد (پیکانی، ۱۳۹۱)

- جریان نقد عملیاتی = هزینه‌های نقد عملیاتی - درآمدهای نقد عملیاتی
- ۲- دارایی مشهود: دارایی‌هایی هستند که موجودیت عینی دارد و عملیاتی نیز می‌باشند. از قبیل زمین، ساختمان، ماشین‌آلات خود این دارایی‌ها به سه دسته (۱) دارایی‌های استهلاک‌پذیر (۲) دارایی‌های استهلاک‌ناپذیر (۳) دارایی‌های نقصان‌پذیر طبقه‌بندی می‌شوند. (استاندارد حسابداری شماره هفدهم، ۱۳۸۶).
- ۳- سرمایه‌گذاری: نسبت پول به دست آمده در سرمایه‌گذاری به مقدار سرمایه اولیه است. مقدار پول به دست آمده ممکن است مربوط به بهره، سود یا درآمد خالص باشد. بازگشت سرمایه (ROI) معمولاً به صورت درصد بیان می‌شود. (صالح‌نژاد، غیور، ۱۳۸۹)
- ۴- سود تقسیمی: به درصدی از درآمد اطلاق می‌شود، که به‌عنوان سود سهام به سهامداران پرداخت می‌گردد. این نسبت نشان می‌دهد که تا چه اندازه می‌توان سود سهام را از محل سود پرداخت نمود. شرکت‌هایی که به مرحله بلوغ رسیده‌اند، نوعاً نسبت پرداخت بالایی دارند (خوش‌طینت، ساربانها، ۱۳۸۰).
- سود هر سهم ÷ سود تقسیمی هر سهم در سال = سود تقسیمی (۲)
- ۵- فرصت‌های رشد: رشد شرکت نیز یک عامل تعیین‌کننده عملکرد شرکت می‌باشد. طبق یافته‌های بکر و همکاران (۱۹۹۸)، چونگ و کالاپور (۲۰۰۳)، ری نولدز و فرانسیس (۲۰۰۰)، موری (۲۰۰۶)، رشد فروش به عنوان شاخصی برای ارزش فرصت رشد، استفاده شده است. رشد فروش شرکت، با استفاده از مدل زیر محاسبه می‌شود:

$$SG_{i,t} = \frac{S_{i,t} - S_{i,t-1}}{S_{i,t-1}}$$

$SG_{i,t}$ = رشد فروش شرکت i در سال t ؛ $S_{i,t}$ = فروش خالص شرکت i در سال t ؛ $S_{i,t-1}$ = فروش خالص شرکت i در سال $t-1$ می‌باشد.

- ۶- عمر شرکت: برابر است با لگاریتم سن شرکت از سال تاسیس تا پایان سال مورد بررسی (دومسن و پدرسن، ۲۰۰۰).

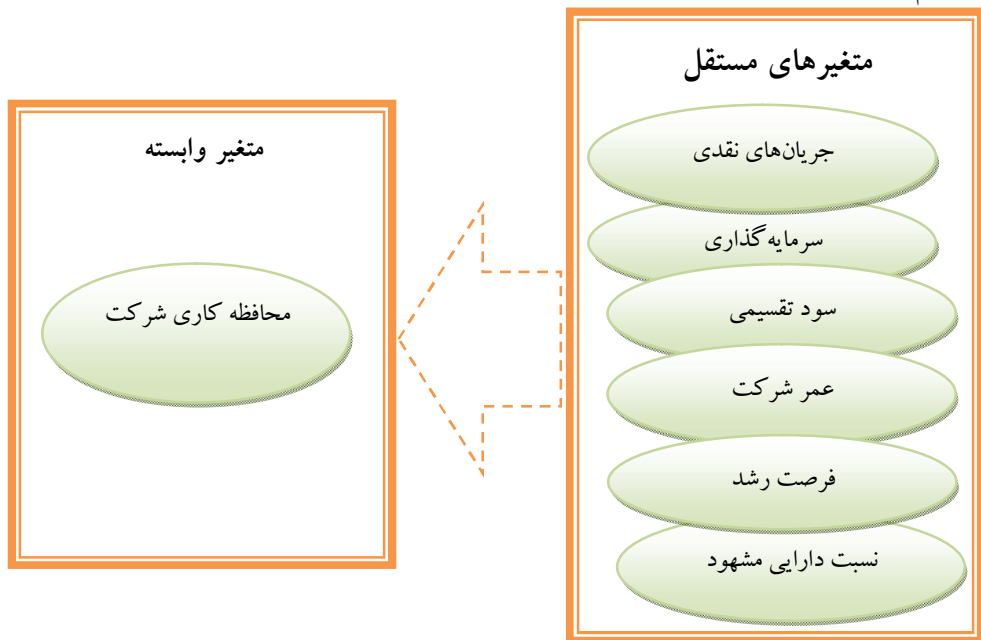
ب) متغیر وابسته

- ۱- محافظه‌کاری: حسابداری محافظه‌کارانه، عبارتست از کاربرد درجه‌ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای برآوردهای حسابداری در شرایط ابهام موردنیاز است به گونه‌ای که درآمدها یا دارایی‌ها بیشتر از واقع و هزینه‌ها یا بدهی‌ها کمتر از واقع ارائه نشود (براساس تعریف کمیته تدوین استاندارد حسابداری ایران، ۱۳۸۵)

(جمع حقوق صاحبان سهام) کل ارزش دفتری سهام / کل ارزش بازار سهام = محافظه کاری

مدل مفهومی پژوهش

با توجه به بررسی عوامل موثر بر محافظه کاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در این پژوهش با استفاده از مدل زیر اثر هر یک از متغیرهای مستقل را بر متغیر وابسته پژوهش، ارزیابی می‌نماییم.

شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش

پیشینه تحقیق

دهالیوال، هوانق، کارونا و پیرا^۱ (۲۰۰۸) در تحقیقی با عنوان ارتباط بین محافظه کاری حسابداری و ساختارهای رقابتی محصولات نشان دادند که با افزایش شدت رقابت در بازارها عدم تقارن زمانی شناسایی زیان‌های و سودهای اقتصادی نیز بیشتر می‌شود. علاوه بر این آنها بیان کردند که کیفیت این ارتباط به متغیرهای کنترلی علی‌الخصوص مالکیت مدیریتی بستگی ندارد.

1. Dhaliwal , Huang, Khurana & Pereira

فلسام^۱ (۲۰۰۹) در تحقیقی که انجام داد رابطه بین ساختار رقابتی و محافظه‌کارای مشروط حسابداری را مورد بررسی قرار داد. او نتیجه گرفت که میزان و شدت رقابت در بازارهای عاملی برای بکارگیری رویه‌های حسابداری محافظه‌کارانه است. نتایج تحقیق او نشان داد که شرکت‌ها، محافظه‌کاری را در پاسخ به رقابت بیشتر بکار می‌برند. همچنین مؤسسات قبل از صدور سهام و اوراق بدهی، کمتر از حسابداری محافظه‌کارانه استفاده می‌کنند. ایکس‌لی^۲ (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان اثر محافظه‌کاری حسابداری بر روی هزینه‌ی سرمایه در سطح بین‌المللی به این نتیجه رسید که کشوهایی با رویکرد حسابداری محافظه‌کارانه هزینه سرمایه به مراتب کمتر نسبت به بقیه کشورها دارند.

بنی‌مهد (۱۳۸۵) در تحقیقی که روش‌های اندازه‌گیری محافظه‌کاری را مورد بررسی قرار می‌داد و شرکت‌های نمونه تحقیق از بورس اوراق بهادار تهران که از سال ۱۳۷۳ تا ۱۳۸۴ انتخاب شده بودند، نتیجه گرفت محافظه‌کاری در حسابداری به علت کاهش بازده دارایی‌ها و کاهش بازده نقدی دارایی‌ها کاهش پیدا می‌کند و نیز افزایش بدهی‌های بلندمدت باعث کاهش محافظه‌کاری به کار رفته در حسابداری می‌شود. از یافته‌های دیگر این تحقیق این بود که با افزایش رشد عملیات شرکت‌ها، محافظه‌کاری افزایش پیدا می‌کند. ادهم (۱۳۸۶) در تحقیقی با موضوع نقش محافظه‌کاری حسابداری در کیفیت سود و بازده سهام به نتایج زیر دست یافت:

۱- بین محافظه‌کاری حسابداری و کیفیت سود، رابطه مثبتی برقرار است، یعنی هرچه شرکت‌ها رویه‌های محافظه‌کارانه‌تری اتخاذ کنند، سود گزارش شده کیفیت بالاتری از نظر نزدیکی به وجه نقد خواهد داشت و بالعکس.

۲- بین محافظه‌کاری و اندازه شرکت رابطه معناداری وجود ندارد.

۳- بین ذخیره مالیات و محافظه‌کاری در حسابداری رابطه معنادار و معکوسی برقرار است.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش، کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که نمونه مورد آزمون با توجه به نمونه‌گیری به روش حذف سیستماتیک و اعمال محدودیت‌ها و شرایط تعریف شده زیر، تشکیل خواهد شد.

ویژگی‌های شرکت‌هایی که به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند به شرح زیر می‌باشند:

1. folsom
2. Xi Liy

جدول ۱ حذف سیستماتیک (چگونگی انتخاب شرکت‌های مورد مطالعه)

تعداد	شرح
۶۰۰	اعضای جامعه آماری در پایان سال ۱۳۹۲
(۹۴)	شرکت‌هایی که سال مالی آنها به ۲۹ اسفند ختم نمی‌شود و یا تغییر سال مالی داده‌اند
(۱۳۱)	شرکت‌هایی که بعد از تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۹ در بورس پذیرفته شده‌اند
(۸۵)	شرکت‌هایی که جزء صنعت سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و واسطه‌گرهای مالی طبقه‌بندی می‌شوند
(۵۹)	شرکت‌هایی که طی دوره تحقیق در حالت تعلیق بوده و یا از بورس خارج شده‌اند
(۳۶)	شرکت‌هایی که صورت‌های مالی خود را هنگام انجام این تحقیق ارائه نداده بودند
(۳۰)	شرکت‌هایی که اطلاعات آنها برای بدست آوردن برخی متغیرهای تحقیق کافی نبود
(۳۵)	شرکت‌هایی که بیش از شش ماه وقفه معاملاتی نداشته باشند
۴۹۰	جمع شرکت‌های حذف شده از جامعه آماری
۱۱۰	جمع شرکت‌های عضو نمونه ی آماری

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش داده‌های مربوط به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ که اطلاعات مالی آن‌ها در دسترس می‌باشد، گردآوری شده و تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش و آزمون فرضیات آن توسط نرم‌افزار Excel و Eviews انجام شده است. به این ترتیب که اطلاعات فراهم شده توسط پایگاه‌های اطلاعاتی ابتدا در نرم‌افزار Excel دسته‌بندی و مرتب‌سازی شده است و سپس به نرم‌افزار Eviews منتقل شده تا آزمون‌های آماری موردنظر بر روی آن‌ها انجام شود. جهت تجزیه و تحلیل و بررسی رابطه بین متغیرها از رگرسیون چندگانه و داده‌های پانل دیتا استفاده می‌شود.

شاخصه‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

جدول ۲ شاخص‌های توصیفی (میانگین، انحراف معیار، کمینه و بیشینه) متغیرهای اصلی پژوهش را نشان می‌دهد. براساس نتایج مندرج در جدول میانگین متغیرهای جریان نقد عملیاتی، سرمایه‌گذاری، سود تقسیمی، عمر شرکت، نسبت دارایی نامشهود، فرصت‌های رشد و محافظه‌کار حسابداری به ترتیب ۲۱/۳۶۲، ۳۰/۱۴۲، ۳۲/۳۰۲، ۴۰/۱۶۴۱، ۴۲/۱۱، ۳۵/۸۱۱ و می‌باشد.

جدول ۳ شاخصه‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	شاخص	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
جریان‌های نقد عملیاتی	۵۵۰	۲۲/۳۲	۲۴/۴۵	۲۳/۷۴۱	۲/۶۲۵	
سرمایه‌گذاری	۵۵۰	۱۹/۴۴	۲۳/۱۴	۲۱/۳۶۲	۳/۳۹۵	
سود تقسیمی	۵۵۰	۲۹/۶۲	۳۲/۴۴	۳۰/۱۴۲	۴/۷۸۴	
عمر شرکت	۵۵۰	۳۱/۸۵	۳۴/۹۸	۳۲/۳۰۲	۲/۱۵۲	
نسبت دارایی مشهود	۵۵۰	۱۲/۳۱	۱۳/۷۸	۱۱/۶۴۱	۱/۳۶۲	
فرصت‌های رشد	۵۵۰	۴۱/۳۶	۴۴/۵۵	۴۲/۴۰۱	۵/۳۶۲	
محافظه‌کاری حسابداری	۵۵۰	۳۴/۲۷	۳۶/۶۳	۳۵/۸۱۱	۳/۱۲۵	

بررسی پیش فرض‌های آزمون رگرسیون

نرمال بودن داده‌ها: از طریق آزمون جاکو برا بررسی شد و نتایج طبق جدول زیر گزارش شده است. براساس نتایج مندرج در جدول چون سطح معناداری آزمون جاکو- برا بالاتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین داده‌های پژوهش نرمال می‌باشند و از آزمون‌های آماری پارامتریک جهت تحلیل فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است.

جدول ۴ آزمون جاکو برا برای بررسی نرمال بودن جامعه

متغیرهای پژوهش	آماره آزمون جاکو برا	سطح معناداری
جریان‌های نقد عملیاتی	۳/۸۵	۰/۱۵۲
سرمایه‌گذاری	۱/۳۶	۰/۱۸۵
سود تقسیمی	۲/۳۸	۰/۲۱۴
عمر شرکت	۱/۷۴	۰/۲۲۸
نسبت دارایی مشهود	۱/۸۹	۰/۱۷۱
فرصت‌های رشد	۲/۶۱	۰/۱۶۵
محافظه‌کاری حسابداری	۳/۳۲	۰/۱۴۷

آزمون F لیمر

آزمون F به جهت آزمون برابری ضرایب عرض از مبدا مقاطع مختلف و آزمون هاسمن نیز به منظور تبیین مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی مورد برآورد قرار گرفته‌اند که نتایج این دو آزمون در جدول شماره ۳ و ۴ نشان داده شده است.

Ho: روش داده‌های تلفیقی

H1: روش داده‌های تابلویی

جدول ۵ آزمون F لیمر

مدل پژوهش	آماره آزمون F لیمر	سطح معناداری	روش پانلی
مدل اول	۸/۵۳۳	۰/۰۰۴	روش پانلی

همانطور که در جدول ۵ ملاحظه می‌کنید سطح معناداری برای مدل پژوهش از ۵ درصد کمتر می‌باشد. بنابراین فرض Ho رد می‌شود فرض H1 تایید می‌شود. در نتیجه برای برآورد مدل‌های پژوهش از روش پانلی استفاده می‌شود.

آزمون هاسمن

جدول ۶ آزمون هاسمن

آماره هاسمن	p-value	روش اثرات ثابت
۱۱/۶۵۲۱	۰/۰۰۲	روش اثرات ثابت

با توجه به مقدار p-value به دست آمده از آزمون هاسمن که برابر با ۰.۰۰۲ می‌باشد، فرض صفر آزمون هاسمن تایید شده و روش اثرات ثابت پذیرفته می‌شود. فرض صفر و فرض مقابل برای آزمون هاسمن به شرح زیر می‌باشد:

Ho: روش اثرات تصادفی

H1: روش اثرات ثابت

تحلیل استنباطی فرضیه‌ها

فرضیه اول:

H0: جریان‌های نقدی عملیاتی شرکت بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری ندارد.

H1: جریان‌های نقدی عملیاتی شرکت بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.

$$conservatism_{it} = a_1 + a_2cfo_{it} + e_{it}$$

جدول ۷ نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه اول

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
C	۱/۳۲۵۶	۰/۲۹۵۱	۴/۶۶۹۵	۰/۰۰۰
CFO	۱/۸۵۴۷	۰/۱۴۲۵	۲/۲۱۵۴	۰/۰۰۰
آماره دورین واتسون		۱/۶۸	Adjusted R-squared	
Prob(F-statistic)		۰/۰۰۰	۰/۶۴	

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۰۰۰ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R2 برابر ۰/۶۴ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۶۴٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دورین واتسون ۱/۶۸ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد.

همانگونه که در جدول ۷ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر جریان نقد عملیاتی برابر با ۱/۸۵۴۷ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که جریان‌های نقد عملیاتی بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه دوم:

H0: سرمایه‌گذاری بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری ندارد.

H1: سرمایه‌گذاری بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.

$$conservatism_{it} = a_1 + a_2inv_{it} + e_{it}$$

جدول ۸ نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه دوم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
C	۲/۲۵۴۸	۰/۳۱۵۲	۳/۱۴۲۵	۰/۱۴۵
INV	۳/۴۱۵۲	۰/۴۸۵۶	۳/۳۲۱۴	۰/۱۷۲
آماره دوربین واتسون		۱/۵۴	Adjusted R-squared	
Prob(F-statistic)		۰/۱۷۸	۰/۲۳	

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره (F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار نبودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۱۷۸ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نمی‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R2 برابر ۰/۲۳ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۲۳٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. وهمچنین آماره دوربین واتسون ۱/۵۴ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان‌دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۸ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر سرمایه-گذاری برابر با ۳/۴۱۵۲ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۱۷۲ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌دار نبودن این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که سرمایه-گذاری بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری ندارد.

فرضیه سوم:

H0: سود تقسیمی بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری ندارد.

H1: سود تقسیمی بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.

$$conservatism_{it} = a_1 + a_2 div_{it} + e_{it}$$

جدول ۹ نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه سوم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
C	-۱/۳۲۲۵	۰/۷۴۸۹	-۵/۴۹۵۸	۰/۰۱۸
DIV	-۲/۲۶۳۵	۰/۶۳۲۵	-۴/۶۲۹۵	۰/۰۱۰
آماره دوربین واتسون		۱/۸۵	Adjusted R-squared	
Prob(F-statistic)		۰/۰۰۰	۰/۷۱	

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره $F(\text{prob (F-statistic)})$ که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر $0/000$ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر $0/71$ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً 71% از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دوربین واتسون $1/85$ می‌باشد، که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد.

همانگونه که در جدول ۹ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر سود تقسیمی برابر با $2/2635$ - و عدد معناداری (Prob) آن $0/10$ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که سود تقسیمی بر محافظه‌کاری حسابداری تأثیر منفی و معناداری دارد.

فرضیه چهارم:

H0: عمر شرکت بر محافظه‌کاری شرکت تأثیر معناداری ندارد.

H1: عمر شرکت بر محافظه‌کاری شرکت تأثیر معناداری دارد.

$$\text{conservatism}_{it} = a_1 + a_2 \text{age}_{it} + e_{it}$$

جدول ۱۰ نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه چهارم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
C	۳/۹۶۲۵	۰/۷۴۰۳	۶/۵۶۹۲	۰/۰۰۰
AGE	۴/۷۵۱۲	۰/۲۵۳۶	۴/۷۵۱۲	۰/۰۰۰
آماره دوربین واتسون		۱/۶۶	Adjusted R-squared	
Prob(F-statistic)		۰/۰۰۰	۰/۵۸	

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره $F(\text{prob (F-statistic)})$ که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر $0/000$ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر $0/58$ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً 58% از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دوربین واتسون $1/66$ می‌باشد، که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد.

همانگونه که در جدول ۸-۴ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر عمر شرکت برابر با ۴/۷۵۱۲ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که عمر شرکت بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه پنجم:

H0: نسبت دارایی مشهود بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری ندارد.

H1: نسبت دارایی مشهود بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.

$$conservatism_{it} = a_1 + a_2 FixAsstRate_{it} + e_{it}$$

جدول ۱۱ نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه پنجم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
C	۲/۱۲۵۴	۰/۶۲۵۸	۳/۷۸۵۹	۰/۱۷۸
FixAsstRate	۲/۱۴۸۵	۰/۲۲۱۷	۲/۴۱۵۲	۰/۱۶۹
آماره دوربین واتسون	۱/۵۵			
Adjusted R-squared	۰/۴۸۵			۰/۱۹
Prob(F-statistic)				

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار نبودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۴۸۵ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نمی‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R2 برابر ۰/۱۹ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۱۹٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دوربین واتسون ۱/۵۵ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۱۲ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر نسبت دارایی مشهود برابر با ۲/۱۴۸۵ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۱۶۹ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌دار نبودن این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که نسبت دارایی مشهود بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر معناداری ندارد.

فرضیه ششم:

H0: فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری ندارد.

H1: فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری شرکت تاثیر معناداری دارد.

$$conservatism_{it} = a_1 + a_2GO_{it} + e_{it}$$

جدول ۱۲ نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه ششم

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
C	۱/۸۵۶۹	۰/۶۹۵۸	۲/۵۸۶۲	۰/۰۰۰
GO	۲/۸۶۲۳	۰/۳۴۸۵	۳/۷۴۸۵	۰/۰۰۰
آماره دورین واتسون		۱/۷۴	Adjusted R-squared	
Prob(F-statistic)		۰/۰۰۰	۰/۶۱	

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۰۰۰ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R2 برابر ۰/۶۱ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۶۱٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دورین واتسون ۱/۸۶ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۸-۴ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر فرصت-های رشد برابر با ۲/۸۶۲۳ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به آماره t و P-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری دارد.

خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

نتایج آزمون فرضیه اول

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۰۰۰ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R2 برابر ۰/۶۴ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۶۴٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دورین واتسون ۱/۶۸ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان‌دهنده عدم خودهمبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۵-۴ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر جریان نقد

عملیاتی برابر با ۱/۸۵۴۷۷ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که جریان‌های نقد عملیاتی بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری دارد. یعنی با یک درصد افزایش در جریان‌های نقد عملیاتی، محافظه‌کاری حسابداری نیز یک درصد افزایش پیدا می‌کند.

نتایج آزمون فرضیه دوم

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار نبودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۱۷۸ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نمی‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R² برابر ۰/۲۳ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۲۳٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دوربین واتسون ۱/۵۴ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۶-۴ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر سرمایه‌گذاری برابر با ۳/۴۱۵۲ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۱۷۲ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌دار نبودن این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری ندارد. یعنی با یک درصد افزایش در سرمایه‌گذاری، محافظه‌کاری حسابداری تغییری پیدا نمی‌کند.

نتایج آزمون فرضیه سوم

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره F(prob (F-statistic)) که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر ۰/۰۰۰ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R² برابر ۰/۷۱ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۷۱٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دوربین واتسون ۱/۸۵ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۷-۴ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر سود تقسیمی برابر با ۲/۲۶۳۵- و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۰۱۰ می‌باشد. با توجه به آماره t و p-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که سود تقسیمی بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر منفی و معناداری دارد.

نتایج آزمون فرضیه چهارم

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره $F(\text{prob}(F\text{-statistic}))$ که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر $0/000$ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر $0/58$ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً 58% از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دورین واتسون $1/66$ می‌باشد، که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۴-۸ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر عمر شرکت برابر با $4/7512$ و عدد معناداری (Prob) آن $0/000$ می‌باشد. با توجه به آماره t و P-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که عمر شرکت بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری دارد. یعنی با یک درصد افزایش در عمر شرکت، محافظه‌کاری حسابداری نیز یک درصد افزایش پیدا می‌کند.

نتایج آزمون فرضیه پنجم

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره $F(\text{prob}(F\text{-statistic}))$ که بیانگر معنی‌دار نبودن کل رگرسیون است، برابر $0/485$ بوده و حاکی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نمی‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر $0/19$ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً 19% از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دورین واتسون $1/55$ می‌باشد، که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۴-۸ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر نسبت دارایی مشهود برابر با $2/1485$ و عدد معناداری (Prob) آن $0/169$ می‌باشد. با توجه به آماره t و P-Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌دار نبودن این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که نسبت دارایی نامشهود بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر معناداری ندارد. یعنی با یک درصد افزایش در نسبت دارایی مشهود، محافظه‌کاری حسابداری تغییری پیدا نمی‌کند.

نتایج آزمون فرضیه ششم

با توجه به نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون به شرح جدول فوق، مشاهده می‌شود که مقدار P-Value مربوط به آماره $F(\text{prob}(F\text{-statistic}))$ که بیانگر معنی‌دار بودن کل رگرسیون است، برابر $0/000$ بوده و

حاکمی از آن است که مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر ۰/۶۱ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۶۱٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین آماره دورین واتسون ۱/۸۶ می‌باشد، که این مقدار بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول ۸-۴ ملاحظه می‌شود، ضریب متغیر فرصت‌های رشد برابر با ۲/۸۶۲۳ و عدد معناداری (Prob) آن ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به آماره t و p -Value این متغیر، نتایج نشانگر معنی‌داری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری حسابداری تاثیر مثبت و معناداری دارد. یعنی با یک درصد افزایش در فرصت‌های رشد، محافظه‌کاری حسابداری نیز یک درصد افزایش پیدا می‌کند.

مقایسه نتایج پژوهش با پژوهش‌های پیشین

فرضیه‌ها	نتایج حاصله	نتایج پیشین
فرضیه اول	تایید شد تاثیر مثبت جریان‌های نقد عملیاتی بر محافظه‌کاری	در مقایسه با پژوهش لی (۲۰۰۳) او نتیجه گرفت جریان‌های نقد عملیاتی هیچ تاثیری بر محافظه‌کاری ندارد.
فرضیه دوم	رد شد عدم تاثیر سرمایه‌گذاری بر محافظه‌کاری	نتایج مشابه یافت نشد
فرضیه سوم	تایید شد تاثیر منفی سود تقسیمی بر محافظه‌کاری	در مقایسه با پژوهش ورینگتون (۲۰۰۵) به این نتیجه رسید سود تقسیمی ارتباط مثبتی با محافظه‌کاری دارد
فرضیه چهارم	تایید شد تاثیر مثبت عمر شرکت بر محافظه‌کاری	در مقایسه با پژوهش بنکر و همکاران (۲۰۰۶) آنها یافتند که بین عمر شرکت و محافظه‌کاری رابطه معناداری وجود دارد
فرضیه پنجم	رد شد عدم تاثیر نسبت دارایی مشهود بر محافظه‌کاری	نتایج مشابه یافت نشد
فرضیه ششم	تایید شد تاثیر فرصت‌های رشد بر محافظه‌کاری	در مقایسه با پژوهش کریشان (۲۰۰۷) او دریافت بین فرصت‌های رشد با محافظه‌کاری ارتباطی وجود ندارد.

پیشنهادات کاربردی

- محافظه کاری یکی از اصول محدودکننده حسابداری به شمار می‌رود و سال‌هاست که حسابداران از آن بهره می‌برند و با وجود انتقادهای فراوان بر آن، همواره جایگاه خود را میان اصول حسابداری دیگر حفظ کرده است؛ به طوری که می‌توان دوام و بقای محافظه کاری در مقابل انتقادهای وارد بر آن را طی سال‌های طولانی، گواهی بر مبانی بنیادین این اصل دانست؛ زیرا محافظه کاری سازوکاری است که اگر به درستی اعمال شود، به حل بسیاری از مسائل نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی منجر خواهد شد که همواره زمینه شکاف روزافزون میان مدیران و تأمین‌کنندگان منابع مالی واحدهای تجاری را ایجاد کرده است. بنابراین، پیشنهاد می‌شود شرکت‌ها حداقل محافظه کاری را در عملیات حسابداری اعمال کنند.

- محافظه کاری سبب شناسایی سریعتر و به هنگام‌تر رویدادهای کاهنده سود و ناآگاهی از رویدادهای افزاینده سود خواهد شد، این موضوع منجر به شناسایی بخشی از هزینه‌های دوره آینده در دوره جاری می‌شود که خود از پایداری سود می‌کاهد و هزینه‌های تصمیم‌های نادرست را بر سرمایه‌گذاران بالفعل و بالقوه تحمیل می‌کند. از این رو کاربران گزارش‌های مالی در زمان تصمیم‌گیری‌های اقتصادی باید به این مسئله توجه کنند.

محدودیت‌های پژوهش

۱. تعدیل نشدن اقلام صورت‌های مالی به واسطه وجود تورم که ممکن است بر نتایج پژوهش تأثیرگذار باشد؛
۲. لحاظ نشدن بعضی از عوامل مؤثر بر نتایج پژوهش، از جمله تأثیر متغیرهایی چون عوامل اقتصادی، موقعیت سیاسی، وضعیت اقتصاد جهانی، قوانین و مقررات و ... که کنترل آن برای محقق امکان‌پذیر نبوده است و ممکن است در بررسی روابط اثرگذار باشد.

منابع

۱. ادهم، نقش محافظه کاری حسابداری در کیفیت سود و بازده سهام، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات، ۱۳۸۶
۲. بنی‌مهد، بهمن، تبیین و ارائه الگویی برای اندازه‌گیری محافظه کاری حسابداری، رساله دکتری، دانشگاه آزاد علوم تحقیقات، ۱۳۸۵

۳. رضازاده، جواد و عبدالله، آزاد، (زمستان ۱۳۸۷) رابطه‌ی بین عدم تقارن اطلاعاتی و محافظه‌کاری در گزارشگری مالی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، شماره ۵۴: ۸۰-۶۳
۴. علی، ابراهیمی کردلر و علی‌رضا، شهریار. (پاییز ۱۳۸۸). بررسی رابطه بین هزینه‌های سیاسی (فرضیه سیاسی و محافظه‌کاری در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶ شماره ۵۷، ۱۶-۳
۵. کمیته‌ی فنی سازمان حسابرسی، ۱۳۸۶، استانداردهای حسابداری، تهران: سازمان حسابرسی، نشریه‌ی ۱۶۰
6. Ahmed, A., B.K. Billings, R.M. Morton, and M. Stanford-Harris. (2002). The role of accounting conservatism in mitigating bondholder-shareholder conflicts over dividend policy and in reducing debt costs. *The Accounting Review* vol.77; PP 867-890.
7. Basu, S. (2005). Discussion of "Conditional and unconditional conservatism: Concepts and modeling." *Review of Accounting Studies* 10: 311-321.
8. Bauwhede, H.W. (2007). The Impact of Conservatism on the Cost of Debt: Conditional versus Unconditional Conservatism. *Vlerick Leuven Gent Management School*. <http://www.proquest.com>
9. Beaver, W.H., and S.G. Ryan. 2000. Bias and lags in book value and their effects on the ability of the book-to-market ratio to predict book return on equity. *Journal of Accounting Research* 38 (1): 127-148.
10. Beaver, W & S, Ryan (2004); "Conditional and Unconditional Conservatism: Concepts and Modeling"; online;
11. Beaver, W.H., and S.G. Ryan. (2005). Conditional and unconditional conservatism: Concepts and modeling. *Review of Accounting Studies*. online; <http://www.ssrn.com>
12. Darrough, M.N. (1993). Disclosure policy and competition: Cournot vs. Bertrand. *The Accounting Review* 68 (3): 534-561.
13. Darrough, M.N., and N.M. Stoughton. (1990). Financial disclosure policy in an entry game. *Journal of Accounting and Economics* 12: 219-243.
14. Dhaliwal, D. and Huang, SH. And Khurana, I.K. and Pereira, R. (2008) Product Market Competition and Accounting Conservatism. Electronic copy available at:
15. Evans, J.H., and S.S. Sridhar. 2002. Disclosure-disciplining mechanisms: Capital markets, product markets, and shareholder litigation. *The Accounting Review* 77(3): 595-626.
16. Financial Accounting Standards Board (FASB). 2006. Conceptual framework for
17. financial reporting: Objective of financial reporting and qualitative characteristics of decision-useful financial reporting information.: FASB.

18. Folsom, D.M (2009); “Competitive Structure and Conditional Accounting Conservatism”; A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the Doctor of Philosophy degree in Business Administration in the Graduate College of The University of Iowa”; online;
19. Watts, R.L. (2003)(a). Conservatism in accounting part I: Explanations and implications. *Accounting Horizons* 17 (3): 207-221.
20. Watts, R.L. (2003)(b). Conservatism in accounting part II: Evidence and research opportunities. *Accounting Horizons* 17 (4): 287-301
21. Watts R.L., Zimmerman J.L. (1986). *Positive Accounting Theory*. New Jersey, Prentice Hall
22. Xi Liy, x. (2010). Accounting conservatism and the cost of capital: international analysis. London Business School. . <http://www.proquest.com>
23. Zimmerman J.L. (1983) Taxes and Firm Size. *Journal of Accounting and Economics*; 5: 119-149.